

Svar på skriftligt spörsmål SSS 282/2019 rd

Svar på skriftligt spörsmål om en FN-konvention om företag och mänskliga rättigheter

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 282/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Hanna Sarkkinen /väs:

Ämnar Finland kommentera utkastet till konvention före tidsfristen som löper ut i februari och

vad ämnar Finland i egenskap av EU-medlemsland och för närvarande även ordförandeland göra för att unionen i fortsättningen aktivare ska delta i förhandlingarna kring konventionen om företag och mänskliga rättigheter?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Finland har i sitt regeringsprogram förbundit sig att främja tillgodoseendet av de mänskliga rättigheterna och att bättre beakta dessa rättigheter i företagsverksamhet på nationell, europeisk och internationell nivå. En stark grund för Finlands och Europeiska unionens förhållningssätt är FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter som godkändes 2011 (UN Guiding Principles on Business and Human Rights, A/HRC/RES/21/5).

Det internationellt bindande dokumentet om mänskliga rättigheter i multinationella bolags och andra företags verksamhet diskuteras i en mellanstatlig arbetsgrupp som lyder under FN:s råd för mänskliga rättigheter. Finland deltog i den mellanstatliga arbetsgruppens femte session i Genève den 14–18 oktober 2019. Finland har också deltagit i tidigare sessioner. Stater från Latinamerika och Afrika samt Kina och Ryssland har deltagit aktivast i förhandlingarna. Många västländer har inte alls deltagit. Också EU har med anledning av det begränsade tillämpningsområdet för utkastet till konvention och andra brister i innehållet tills vidare förbehållit sig reserverat till förhandlingsprocessen. Europeiska kommissionen har hittills inte ansökt om förhandlingsmandat från rådet, utan representanter för Europeiska utrikestjänsten har deltagit i sessionerna på en mer allmän nivå. En del av EU:s medlemsstater har hållit nationella anföranden i linje med EU:s allmänna linje.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 282/2019 rd

Finland är ordförande för Europeiska unionens råd under tiden 1.7–31.12.2019 och för ordet vid rådets möten inom olika sektorer. Ett undantag är unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, där Europeiska unionens höga representant i stället för ordförandestaten innehar en central roll i enlighet med Lissabonfördraget. EU:s och medlemsstaternas deltagande i förhandlingarna har behandlats av rådets arbetsgrupp för de mänskliga rättigheterna (COHOM). Ärendet kommer att behandlas närmare av medlemsstaterna först i det skede då kommissionen eventuellt ansöker om förhandlingsmandat från rådet. Finland har ansett det vara viktigt att EU är enig i förhandlingarna. Finland påverkar EU:s ståndpunkt i ärendet genom EU:s interna processer, inklusive eventuella observationer i det senaste utkastet till konvention.

Finland och flera andra EU-medlemsstater har upprepade gånger bett kommissionen och utrikes-tjänsten att utarbeta en juridisk analys av utkastet till konvention som stöd för EU:s och medlemsstaternas beslutsfattande. Bedömningen behövs för att EU eventuellt ska börja delta aktivare och för att säkerställa att utkastet till konvention inte strider mot gällande internationella avtal och att konventionen genuint skulle främja genomförandet av rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna.

Regeringen har informerat riksdagen om hur förhandlingarna kring konventionen framskrider genom en USP-skrivelse (USP 7/2015 rd) och en kompletterande USP-skrivelse (USPKU 25/2018 rd) i enlighet med 97 § i grundlagen (731/1999). Regeringen kommer även i fortsättningen att informera riksdagen om hur förhandlingarna framskrider. Utrikesministeriet har också i syfte att se över Finlands preliminära ståndpunkt bett olika ministerier och intressentgrupper att ge utlåtanden om det uppdaterade utkastet till konvention under hösten 2019.

Finland hör till de aktivaste staterna när det gäller att främja den globala diskussionen om företag och mänskliga rättigheter. Under sin EU-ordförandesperiod ordnar Finland en konferens med temat företag och mänskliga rättigheter i Bryssel. Konferensen går av stapeln den 2 december 2019 och syftet är att bidra till dialogen om företagets ansvar och främjandet av aktsamhetsplikten på EU-nivå. Finland fortsätter i egenskap av EU-medlemsstat aktivt att påverka att EU på ett konstruktivt sätt också på global nivå främjar åtgärder med anknytning till företag och mänskliga rättigheter, inklusive förhandlingar om ett nytt, juridiskt bindande instrument.

Helsingfors 18.11.2019

Utrikesminister Pekka Haavisto